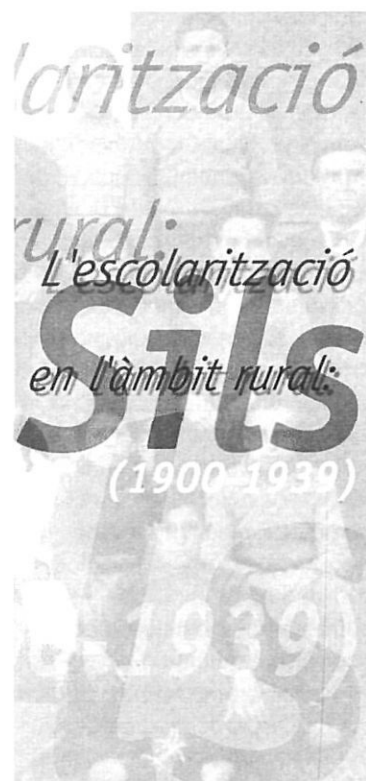

L'escolarització a Sils

A Sils han aprofitat la festa major per presentar una exposició sobre «L'escolarització en l'àmbit rural: Sils 1900-1939», que ens permet de conèixer la realitat escolar durant el primer terç del segle XX. En una sala de l'edifici de l'ajuntament, ben agraçada, hom hi pot veure fotografies antigues i llegir documents de l'escola, així com acords de les actes municipals referides a l'educació; també s'hi poden contemplar llibres i llibretes de classe amb els exercicis escrits que es feien a les escoles del municipi.

Les persones grans miren atentament les fotografies, aquelles fotografies de grup d'una classe amb 60, 70, 80 nens o nenes (sempre separats, mai junts!) amb els braços plegats, acompanyats d'un sol

Dues vistes parcials de l'exposició "L'escolarització en l'àmbit rural".

mestre o mestra en un angle de la fotografia. Les miren encuriosides, tot buscant-hi algun conegut. Per la seva part, als més joves els fa gràcia la indumentària i els pentinats dels nens i les nenes; queden sorpresos quan els grans els assenyalen algun parent entre els retratats.

Si les fotografies i els documents són importants, també ho són els comentaris que fan els qui visiten l'exposició. Hauria estat una bona idea amagar darrere les fotografies una màquina d'enregistrar. Segur que amb els comentaris de la gent gran s'hauria pogut anar completant la memòria històrica de la població.

Al costat de les fotografies hi ha llistes fetes pels mestres amb la relació del material que hi

havia a l'escola, llistes que ens indiquen que a l'escola de nenes tenien una màquina de cosir (d'aquesta manera ja se les preparava de petites per fer una determinada funció en la societat). Una llista escrita en castellà en temps de la República enumera diferents llibres catalans que es feien servir a l'escola, per exemple *Història de Catalunya*, *Lliçons de coses*, *El meu primer llibre*, etc.

Juntament amb l'exposició s'ha publicat un opuscle amb el text explicatiu de l'evolució de les escoles de Sils, acompanyat d'algunes de les fotografies de l'exposició. El text permet un coneixement molt més aprofundit de la realitat escolar de la població. L'arxiver Lluís Costa ha fet una recollida documental ben feta i ofereix al lector una breu història documental de les escoles del municipi.

La llista amb els mestres, homes i dones, que varen ensenyar durant aquests anys a Sils ens indica el grau de mobilitat que tenien. El mestre Ricard Rius Dalmau hi va estar 19 anys! Tants anys en el mateix poble han de deixar una petja en moltes generacions. Durant la República, en canvi, tant els homes com les dones no hi van

passar gaire temps, a l'escola: la mobilitat era gran en uns anys molt moguts políticament.

El material aplegat en l'exposició és suficient per adonar-se de com eren les petites escoles rurals escampades en els diferents nuclis habitats del municipi: Valleanera, Sils i Mallorquines. Unes escoles que en alguns casos havien estat edificades gràcies a la generositat d'alguns mecenes, i no pas per interès de l'Estat, que amb la seva pobra acció a favor de l'escola pública contribuïa a fer realitat la dita de «passar més gana que un mestre d'escola».

L'exposició i l'opuscle acaben, teòricament, l'any 1939. De totes maneres alguns detalls ben significatius ens obren les portes al que fou la posterior etapa escolar, durant el franquisme. Hi ha una fotografia de l'escola de Valleanera a començament dels anys cinquanta en què es veu davant

de l'edifici un camió ple de garlandes amb la mare de Déu de Fàtima, que ens evoca el nacionalcatolicisme de l'època. Per altra banda, en l'opuscle llegim que la mestra Matilde Sabatè Grisó va morir afusellada víctima de la repressió del règim franquista; va ser una de les poques víctimes mortals del magisteri gironí.

En poques paraules, una bona exposició amb un excel·lent opuscle que pot servir d'exemple a d'altres poblacions. Una exposició que ara ja cal ampliar fins a la llei d'educació del 1970 o fins a les lleis orgàniques (la LODE i la LOGSE) que ja formen part de la nostra història.

És un retorn al passat del poble a través d'uns documents escrits i gràfics que parlen; que permeten conèixer el passat i d'aquesta manera poder valorar el present per fer un futur millor.

SALOMÓ MARQUÈS

